

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет
Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІКА**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма
«Німецька мова і література, англійська мова»
«Середня освіта (німецька мова і література)»

Спеціальність
035 Філологія
014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Спеціалізація
035.043 Германські мови та літератури
(переклад включно) (перша – англійська)
014.02 «Мова та зарубіжна література (англійська, німецька/французька)»

Галузь знань
03 Гуманітарні науки
01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «28» серпня 2023р.

м. Івано-Франківськ, 2023

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Педагогіка
Викладач (-і)	Стражнікова Інна Василівна
Контактний телефон викладача	066 859 09 09
E-mail викладача	inna.strazhnikova@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	змішана форма (обговорення індивідуально вибраних здобувачем питань з тематики лекційного курсу та самостійної роботи, онлайн - https://meet109.webex.com/meet/pr1886313480)

2. Анотація до навчальної дисципліни

Дисципліна забезпечує набуття здобувачами знань у галузі загальної педагогіки, їх підготовку до професійної та самостійної діяльності, ознайомлення зі структурою й основними показниками сформованості педагогічної майстерності вчителя, отримання знань, умінь та навичок в організації та проведенні освітнього процесу, формування зрілої та творчої особистості, громадянської позиції та готовності випускників до трудової діяльності.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення курсу є висвітлити актуальних питань сучасної педагогічної науки; підготовка здобувачів до виконання обов'язків педагога, організатора освітнього процесу закладу середньої освіти; формування системи знань щодо завдань, принципів, форм, методів і прийомів освітньої діяльності на основі встановлення їх найтіснішого зв'язку із закономірностями розвитку особистості вихованця; розвинути професійну самосвідомість, педагогічне мислення майбутніх фахівців.

Цілі курсу: засвоєння ключових положень і проблематики сучасної педагогіки; допомогти здобувачеві набути уміння теоретичного проектування та практичного конструювання освітнього процесу, спрямованого на розвиток особистості учнів закладу загальної середньої освіти (ЗЗСО) та їх творчу самореалізацію; сформувати досвід самостійного і творчого аналізу оцінки педагогічних явищ і ситуацій; сприяти практичному опануванню різними формами, методами організації освітнього процесу у ЗЗСО; спонукати здобувачів до подальшого самовиховання, розвитку особистісних якостей майбутнього педагога, відповідального ставлення до виконання обов'язків вчителя; сформувати у майбутніх учителів потреби постійно займатися самонавчанням, самовдосконаленням.

4. Програмні компетентності

Загальні компетентності

- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Здатність проведення досліджень на належному рівні.

- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- Усвідомлення принципів академічної доброчесності.

Фахові компетентності

- Здатність здійснювати навчально-виховну роботу з урахуванням сучасних вимог суспільства, основних педагогічних закономірностей і принципів.
- Уміння визначати сутність процесів навчання і виховання.
- Здатність встановлювати зв'язки між закономірностями розвитку особистості відповідно до вікової періодизації дітей та закономірностями, принципами, методами і формами виховання та навчання.
- Здатність застосовувати методи науково-педагогічного дослідження.
- Уміння планувати етапи і прогнозувати результати навчання і виховання.
- Уміння аналізувати педагогічні ситуації та приймати адекватні рішення.
- Уміння аналізувати, оцінювати та коректувати освітній процес в класі, школі.

5. Програмні результати навчання

- Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- Організовувати процес самоосвіти.
- Знати та розуміти закони та методи міжособистісних комунікацій, норми толерантності, ділових комунікацій у професійній сфері, ефективної праці в колективі, адаптивності.
- Знати базові основи педагогіки та розуміти загальні закономірності розвитку особистості, прояви особистісних якостей, вікові особливості учнів ЗЗСО.
- Знати психолого-педагогічні основи організації освітнього процесу у закладах загальної середньої, нормативно-правове забезпечення професійної діяльності.
- Знати та розуміти принципи, сучасні методи, основні методичні прийоми, форми організації навчання в закладах загальної середньої освіти.
- Знати сутність та зміст сучасних технологій навчання у ЗЗСО, у тому числі дистанційної освіти.
- Розуміти та характеризувати застосування дидактичних інструментів та технологій навчання з метою формування та контролю результатів навчання і виховання, моніторингу й оцінювання рівня знань учнів.
- Вміти розробляти і реалізувати методики, технології і прийоми навчання, аналізувати результати процесу їх використання в закладах, що здійснюють освітню діяльність, в тому числі в умовах інклюзії.
- Дотримуватися правил академічної доброчесності.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
практичні заняття	10
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий
2	035 Філологія	1	Вибірковий

01 Освіта/Педагогіка				
Тематика навчальної дисципліни				
Тема	кількість год.			
	лекції	заняття	сам. роб.	
Тема 1. Становлення і розвиток педагогіки. Предмет і основні категорії педагогіки. Система педагогічних наук. 1. Педагогіка як наука, її становлення і розвиток. 2. Предмет і основні категорії педагогіки. 3. Система педагогічних наук. 4. Міжпредметні зв'язки педагогіки. 5. Завдання педагогіки.	2	1	5	
Тема 2. Розвиток, виховання і формування особистості. 1. Процес розвитку і формування особистості 2. Спадковість і розвиток. 3. Вплив середовища на розвиток і формування особистості. 4. Розвиток і виховання. 5. Діяльність як чинник розвитку особистості.	2	1	5	
Тема 3. Мета виховання. 1. Поняття мети виховання. 2. Основні напрями виховання та їх завдання (моральне, фізичне, розумове, естетичне, правове, патріотичне, родинно-сімейне тощо). 3. Зарубіжна педагогіка про мету виховання.	2	1	5	
Тема 4. Суть і зміст процесу виховання. 1. Процес виховання та його особливості. 2. Структура процесу виховання. 3. Самовиховання і перевиховання: їх суть, функції, прийоми. 4. Організаційні форми виховної роботи.	2	1	5	
Тема 5. Принципи і методи виховання. 1. Закономірності процесу виховання. 2. Основні принципи виховання. 3. Методи виховання, їх класифікація.	2	1	5	
Тема 6. Основні напрями діяльності класного керівника. З історії інституту класних керівників. 1. Завдання і функції класного керівника. 2. Професіограма класного керівника. 3. Робота класного керівника щодо формування учнівського колективу.	2	1	5	
Тема 7. Суть процесу навчання. Зміст освіти в закладі середньої освіти. 1. Поняття дидактики. 2. Процес навчання. Функції процесу навчання.	2	1	10	

3. Структура діяльності вчителя в навчальному процесі. 4. Поняття про зміст загальної середньої освіти. 5. Фактори, що зумовлюють зміст освіти. Теорії організації змісту освіти. 6. Наукові вимоги до формування змісту освіти.			
Тема 8. Методи і засоби навчання. 1. Поняття методів і прийомів навчання. 2. Класифікація методів навчання, їх характеристика. 3. Вибір методів навчання. 4. Засоби навчання.	2	1	5
Тема 9. Види і форми організації навчання. 1. Види навчання. 2. Поняття про форми організації навчання. 3. Урок як основна форма організації навчання. Підготовка вчителя до уроку. 4. Позаурочні форми навчання. 5. Форми навчання в зарубіжній школі. 6. Суть і основні види контролю успішності учнів.	2	1	10
Тема 10. Наукові засади внутрішкільного управління. 1. Принципи управління освітою. 2. Органи освіти: їх функції та структура. 3. Керівництво навчально-виховною роботою школи. 4. Особливості внутрішкільного контролю.	2	1	5
ВСЬОГО	20	10	60

7. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів, що регламентовані в університеті. Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, підсумкове тестування, самостійну роботу (модуль 1) та бали, отримані під час заліку (модуль 2). Допуск до заліку/іспиту передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів). Здобувач, який не набрав 25 балів, до заліку/іспиту за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до початку сесії здобувач вищої освіти користується повторним правом отримати допуск на складання заліку/іспиту за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань тощо).
Вимоги до письмових робіт	Протягом вивчення курсу передбачено кілька письмових тестувань (максимальна кількість балів – 15) та одне письмове підсумкове тестування на платформі https://test-d-learn.pnu.edu.ua (максимальна кількість балів – 50).
Семінарські заняття	Оцінюється відвідуваність 5 занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою.
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність здобувача на заняттях (у тому числі на лекційних), його активність під час лекційних/практичних занять;

	недопустимість пропусків на заняття без поважної причини, а також результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять. При виставленні допуску до заліку/іспиту (максимум 50 балів) враховуються навчальні досягнення здобувачів (бали), набрані на поточному опитуванні під час контактних (аудиторних) годин, при виконанні завдань для самостійної роботи (15 балів), а також бали підсумкового тестування на платформі https://test-d-learn.pnu.edu.ua (50 балів).
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – залік/іспит. Максимальна кількість балів – 50. Здобувач, який не набрав 25 балів за відомістю №1, користується правом перескладання заліку/іспиту за відомістю №2.

8. Політика навчальної дисципліни

Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, дотримуватися правил академічної доброчесності.

Академічна доброчесність:

Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування відповідно до [Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#).

Відвідування занять:

При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено [Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#). Студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях викладача щопонеділка о 15.00.

Навчання за індивідуальним графіком:

Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua та виконанням усіх завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються [Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#).

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udemu, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується [Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#).

Повторне вивчення дисципліни:

Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до [Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін \(кредитів ECTS\) в умовах ECTS](#) або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>.

9. Рекомендована література

Основна

1. Голованова Т.П. Толерантність і педагогіка: історико-теоретичний аспект. *Вісник Запорізького національного університету. Серія: Педагогічні науки.* 2018. №2. С.21-24.
2. Зінковська О.В. Педагогічні умови формування толерантності у майбутніх учителів іноземної мови. *Вісник Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка. Філологічні науки.* 2019. №2. С.347-351.
3. Єгорова І.В. Моніторинг оцінювання якості освіти, його основні завдання. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.* Дрогобич: Вид.дім "Гельветика", 2021. Вип.36. Том 1. 318 с. С.282-286.
4. Концепція виховання дітей та молоді у національній системі освіти. URL: gymnasium45.edu.kh.ua > Files > downloads.
5. Кушнірук С.А., Вишківська В. Практична педагогіка: навч.-метод. посіб. Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ: НПУ, 2020. 182 с. ISBN 978-966-931-234-1
6. Марушкевич А. А. Педагогіка: підручник. Київ: Київський університет, 2021. 383 с. ISBN: 978-966-933-071-0
7. Педагогіка: методичні рекомендації для самопідготовки та самоконтролю / Укладачі: Плахотнік О.В., Стражнікова І.В. Івано-Франківськ, 2022. 94 с.
8. Педагогіка ХХІ століття: сучасний стан та тенденції розвитку: колективна монографія. Ворожбит-Горбатюк В.В. та ін.; редкол.Карпенко О.Є. та ін. Львів, 2021. 498 с.
9. Романовський О.Г. Педагогіка лідерства: монографія. Харків, 2023. 430 с.
10. Сікорський П.І. Нова педагогіка: підручник. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2021. 539 с.
11. Суліма Є.М. Педагогіка: практикум: навч. посіб. Ірпінь: Ун-т ДФС України, 2021. 531 с.
12. Хмельницька О.С. Педагогіка. Історія педагогіки: навч.-метод. посіб. Переяслав: Домбровська Я. М. [вид.], 2021. 221 с.

Додаткова

1. Биковська О. Педагогіка позашкільної освіти як субдисципліна педагогіки. *Рідна школа.* 2016. №11-12. С. 48-53.
2. Квас О., Земан І. Музейна педагогіка як інструмент розширення освітнього простору. *Молодь і ринок.* 2019. №5. С. 12-17.
3. Стражнікова І. Характеристика операційно-діяльнісного компоненту процесу навчання в дослідженнях Західного регіону України другої половини ХХ – початку ХХІ століття. *Педагогічний альманах: зб.наук.праць.* Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2016. Випуск 29. С. 268-273.
4. Стражнікова І., Чопик Ю. Зарубіжна реформаторська педагогіка в оцінках українських науковців другої половини ХХ – початку ХХІ століття: монографія. Івано-Франківськ: НАІР, 2017. 264 с.
5. Стражнікова І., Єгорова І. Основні засади підготовки до управлінської діяльності майбутніх менеджерів закладів середньої освіти України як напрям педагогічної історіографії. *Danish Scientific Journal.* № 30. 2019. Vol.2. P. 22-25.

Викладач: д.пед.н., проф. Інна СТРАЖНІКОВА